

видання
Об'єднання лемків

2003 осін № 4(43) Рік XII

"Ту мене мати породила,
солодким молоком кормила,
Ватра
ту хочу жити умирати,
де жили мій отець і мати"
(О. Павлович)

ISSN 1232-2776

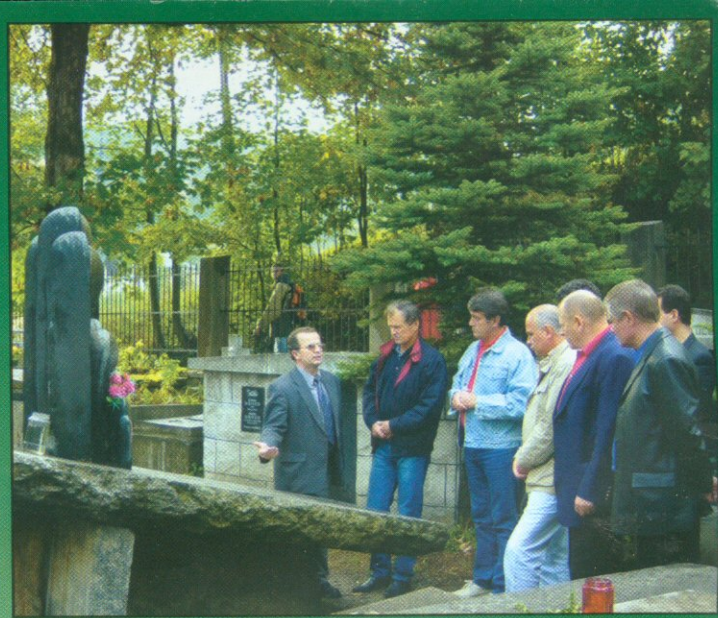
Вітаме Делегатів і Гости V З'їзду ОЛ 29 листопада в Горлицях

ЛЕМКІВСЬКА
XXI ВАТРА

Фестиваль '03 в знімках!!!
www.harazd.net/~watra

Після відвідин вуликів Кам'яної, де гості пробували столітнього меду, на приходстві о. декана І. Піпки відбулись серйозні „бесіди”.

Покладенням квітів прем'єр-міністр вшанував пам'ять великого лемківського митця -Епіфанія Дровняка.

Почесний гість в Криниці

5 вересня колишній український прем'єр-міністр, теперішній голова опозиції і кандидат на президента держави в наступних виборах Віктор Ющенко, спіткався з представниками Об'єднання лемків. Пан Ющенко відвідав обидві церкви в Криниці, поклав вінок на могилу Никифора – Епіфанія Дровняка. Під час дискусії порушено справи майбутнього нашого суспільства. Неабияке зацікавлення викликали у голови опозиції відвідини музею бджільництва у Кам'яній. Віктор Ющенко сам має пасіку і у вільний час полюбає займатися бджолами. Кажуть, бджоли знаються на людях і не кожний може бути добрим пасічником.

Лімузіна унійним асфальтом підвезла політика до православної святині в Криниці.

Пам'яті великого Никифора

Храмовий празник апостолів Петра і Павла (12 липня) урочисто святкували в Криниці. Проповідь на Службі Божій прочитав о. Богдан Гарасим. По літургії одбилося посвячення таблиці Епіфанія Дровняка – Никифора - на музеї артисти, в котрим взяли участь представники ОЛ і присутні священники. Госці могли оглянути виставку праць видатного маляра-примітивіста, послухати співу "Веретена" і Юлії Дошни на криницьким дептаку і посмакувати почастунку гостинних криничан.

(в)

Тепер Никифор має свій музей. Лем чекати на пластичну школу ім. Епіфанія Дровняка.

Вісім років чекала таблиця на правду під стріхом.

VIII. Світовий конгрес українців

18-21.08. в Києві відбувся VIII. Світовий конгрес українців. Заплановано було провести його в Українському Домі, але, як написала газета *"За нашу Україну"* № 33(140) - 15.08.2003 р. на першій сторінці: *"Кучмоюда заборонила проводити Світовий Конгрес українців в Українському Домі"*, аргументуючи несподіваним ремонтом, про що під кінець липня повідомили організаторів Конгресу. Через це він відбувся в Українському домі вчителя. Перед розпочаттям Конгресу 18 серпня від 9.00 год обирали різні Комісії і Круглі столи. Найбільш активно і цікаво було в Комісії людських і громадянських прав, виголошено звіти з діяльності Комісії та звіти з окремих держав. Пригадано Голодомор в 1932-1933 в Україні, засуджено депортації, в тому і акцію *"Вісла"* в Польщі, а також політичний русинізм, лідери якого найбільш-агресивні в Словаччині, на Закарпатті і в Польщі. Людські і громадянські права найчастіше порушуються в Росії і Криму.

Офіційне відкриття Конгресу розпочалося о 19.00 год. покликанням Президії, благословенням патріярха УПЦ-КП - Філарета і молитвою. На відкритті Конгресу були присутні заступник прем'єр-міністра Дмитро Табачник та лідер націонал-демократичних сил від парламентської фракції *"Наша Україна"* Віктор Ющенко, якого вітали особливо сердечно. Він має велике довір'я людей і за рік може бути вибраний президентом України. Заслуженим діячам СКУ вручено медалі св. Володимира Великого.

Приїхали представники з 32 країн світу, в тому 300 делегатів з 28 держав, а перший раз з країн колишнього СРСР прибуло понад 100 учасників. Президентом СКУ знова вибрано А.Лозинського.

Найбільш зворушливою частиною Конгресу було відзначення 70-тої річниці Великого Голодомору 1932-33 років, яке почалося походом від Будинку вчителя по Володимирській вулиці до пам'ятника Голодомору на Свято-Михайлівській площі. Соборну Панахиду в пам'ять жертв Голоду відправили: Святіший Філарет - Патріярх УПЦ-КП та Блаженніший

Кардинал Любомир Гузар - Патріярх УГКЦ. Після панахиди відбулася коротка поминальна програма.

Під час Конгресу делегації СКУ у різних складах зустрічалися з деякими визначними державними особами України: з Прем'єр-міністром України - Віктором Януковичем, Головою Верховної Ради України - Володимиром Литвином, Міністром Закордонних Справ України - Анатолієм Зленком, Міністром Освіти - Василем Кременем, Головою Фракції ВРУ *"Наша Україна"* - Віктором Ющенком та Головою Народного Руху України - Борисом Тарасюком.

У зустрічах порушувалися такі питання: відзначення в Україні та в діаспорі 70-тої річниці Великого Голоду в Україні; визнання Верховною Радою України ОУН-УПА воюючою стороною; практичне втілення та бюджетне забезпечення програми *"Закордонне Українство"* в період до 2005 року; прийняття Закону про права закордонного українця; президентські вибори в Україні в жовтні 2004 року тощо.

Під час відзначення 12-тої річниці Незалежності України, Президент СКУ А. Лозинський зустрівся з Президентом України Л. Кучмою та обговорив з ним справу резолюції України в Організації Об'єднаних Націй про визнання Голодомору в Україні 1932-33 років геноцидом. Новообраний Екзекутивний Комітет СКУ зобов'язався підготувати аналітичний меморандум у цих справах. ■

Петро Шафран

Дозвольте слово до статті "Українська Православна парафія у Вроцлаві".

(*"Ватра"* № 3(42)-2003)

В цікавій інформації про історію православної Церкви у Вроцлаві в післявоєнні роки і відкриття православної парафії у Вроцлаві Автор пише (слухно!): *"Є також небезпечна тенденція представляти Православ'я в Польщі як польську церкву православної, яка має окрему історію і яка, ніби незалежно від Київської митрополії і від її традиції, творилася"*.

Треба подякувати Автору за порушення дуже важливого питання з історії

православної Церкви в Польщі останніх десятиліть ХХ століття. Жаль, що Автор не розвинув питання. А треба ствердити, що ця тенденція - тенденція відокремлення історії Православної Церкви в Польщі від Київської Митрополії - з тенденції стала канонем політичної, так то треба назвати, інтерпретації Варшавською митрополією історії Церкви. Робиться це послідовно у всіх виданнях (публікаціях) Митрополії і в практичних діях. Формально початком цієї "тенденції" треба вважати декрет Президента РП від 18 листопада 1938 року, яким створено, так то треба назвати, Польську Автокефальну Православну Церкву замість Православна Автокефальна Церква в Польщі. Пам'ятати треба, що автокефалія була надана Вселенським патріархом 1924 року Православній Церкві в Польщі, а не Польській Православній Церкві. Цю зміну, чи пак заміну, увага! доконала державна влада, а не Синод Церкви, чим порушено і Конституцію РП, і канонічне право вже АВТОКЕФАЛЬНОЇ Православної Церкви. Отже, коли церква сталася ПОЛЬСЬКОЮ, то й історію треба перелицювати на ПОЛЬСЬКУ, що Митрополія і робить.

Заглянім до офіційних видань Митрополії, хоча би до „*Kościół Prawosławny w Polsce dawniej i dziś. Główny Urząd Statystyczny i Warszawska Metropolia Prawosławna*” 1993, чи до інших офіційних видань, які, до речі, видаються виключно польською або російською мовами. Якщо зустрічається іноді відступ від цієї "тенденції", то тільки в сторону московського патріархату, хоч останньому Православна Церква в Польщі властиво ніколи безпосередньо не підлягала. І сьогодні ПАПЦ утримує стосунки тільки з Екзархатом московського патріархату в Україні - так званою УПЦ МП. Нагадаймо, що в Томосі Вселенської патріархії про надання Православній Церкві в Польщі автокефалії з 1924 року виразно сказано, що православні Митрополії Польщі і Литви були залежні від Київської Митрополії, про що наші ієрархи з Варшавської Митрополії не хочуть пам'ятати. То хоч пам'ятаймо ми - православні миряни.

Очевидно, що сказане вище не відноситься до всіх православних священників і єпископів чи громадських церковних діячів, але правди ніде діти - Варшавська Митрополія власне таку

проводить лінію. Хай Бог урозуміє нас!

Примітки:

Для повної ясності подаємо, чим є православна Церква в Україні, яку очолює митр. Володимир Сабодан згідно з Уставом Російської ПЦ, Розділ VII, т.4: "Українська Православна Церква" - інше офіційне найменування Українського Екзархату Московського Патріархату", а титул В. Сабодана - "Патріарший Екзарх всієї України".

Дуже характерним є те, що всі православні єпископи у Польщі, окрім одного (!), свої Новорічно-Різдвяні вітання до вірних, розіслані до деканатів і парафій, складають російською мовою.

Може увага Ярослава Артимовича і наших кілька слів спричиняться до зміни тенденції фальсифікувати історію Православ'я у Польщі, дай то Боже! ■

Степан Семенюк

* * *

Łemkowie na Ukrainie

Dziennik Kijowski, kwiecień 2003, Nr 7 (206)

28 marca br. w Kijowskim Domu Nauczyciela odbyło się seminarium dla kierowników oraz aktywów stowarzyszeń narodowościowo-kulturalnych Kijowa na temat „*Łemkowie na Ukrainie*”. Seminarium prowadził Zastępca Naczelnika Urzędu ds. Migracji i Mniejszości Narodowych Administracji Państwowej dla m. Kijowa – Wołodymyr Horowoj.

Spotkanie otworzył honorowy prezes Kijowskiego Stowarzyszenia „*Лемківщина*” Mykoła Horbal. Pan prezes wystąpił ze swoją pracą „*Kim są Łemkowie?*” Encyklopedia na to pytanie daje następującą odpowiedź: „*Łemkowie – etnograficzna grupa Ukraińców, która od dawnych czasów mieszkała w Karpatach między rzekami San i Poprad na zachód od rzeki Už...*” Właśnie ta najbardziej położona na zachód część ukraińskich Karpat, której pasmo ma 140 km długości i 40 km szerokości, położona między Słowakami i Polakami od dawien dawna była zasiedlona przez Ukraińców. Historia mówi, że jeszcze za czasów Włodzimierza Wielkiego (891 rok) ziemia ta była częścią Rusi Kijowskiej, należała do księstwa Galicko-Wołyńskiego.

Ale właśnie zamieszkującym tam Ukraińcom po II wojnie światowej dane było przeżyć straszną tragedię deportacji. Kiedy Łemkowszczyzna zgodnie z uzgodnieniami jałtańskimi znalazła się w składzie Polski, między kierownictwem radzieckim i nowym komunistycznym kierownictwem Polski została podpisana umowa, według której w latach 1944-1946 wysiedlono z tamtych terenów 482 661 osób.

Powodem tak liczego wysiedlenia były podejrzenia współpracy mieszkających tam ludzi z Ukrainką

Powstańczą Armią. Ponad 50 000 Ukraińców, którym udało się pozostać na swoich ziemiach, w 1947 roku polskie władze komunistyczne wysiedliły na zachód i północ Polski.

Podczas swojego wystąpienia prezes Łemków niejednokrotnie podkreślał, że teraźniejsze stosunki Polski i Ukrainy są bardzo przyjazne. Tegoroczny Festiwal Kultury Łemkowskiej, na który przyjeżdżają Łemkowie mieszkający w różnych państwach, odbył się pod patronatem prezydentów Ukrainy i Polski – Leonida Kuczmy i Aleksandra Kwaśniewskiego.

Bardzo ciekawy folklor tej oryginalnej w aspekcie etnograficznym części Europy wywołuje zachwyt na całym świecie. Mówił o tym podczas seminarium członka Kijowskiego Stowarzyszenia „Лемківщина” Mykoła Wytrykowski. Głównym celem działalności łemkowskich stowarzyszeń jest zachowanie tej bezcennej kultury.

Łemkowszczyzna podarowała Ukrainie i światu kompozytora Dmytra Bortniańskiego, pierwszego rektora Uniwersytetu Petersburskiego Mychajła Bałudiańskiego, patriarchę Kijowskiego Dmytra, plastyka Niki-

■ Голова товариства „Лемківщина” в м. Долина (Ів.-Франк. обл.) Вікторія Ябчаник біля пам'ятника жертвам депортації українців з Польщі.

fora Krynickiego. Warto zaznaczyć, że „Peresopnytska Ewangelia”, na której składają przysięgę Prezydenci Ukrainy, przepisana została ręką Łemka – Mychajła Wasylewicza, a muzykę ukraińskiego państwa w jego hymnu ułożył Łemko – kompozytor Mychajło Werbycki.

3 listів до редакції

Może ich pamiętacie... lipiec 7, 2003

Nazywam się Małgorzata Czaplejewicz, obecnie zamieszkuję w Kanadzie. Pochodzę z zachodnich terenów Polski (Szczecin). Proszę dopomóc mi w odnalezieniu rodziny mojego ojca. Moja mama wyszła za mąż za Piotra Sardyga gdy miałam 5 lat, mojego rodzimego ojca nigdy nie znałam, Piotr był jedynym ojcem którego miałam, był też jedy-

nym dziadkiem dla mojego syna. Mój ojciec (Piotr) był zawsze skryty, ja osobiście uważałam, że był zastraszony nigdy nie mogłam zrozumieć co go gnębiło. Urodził się w Myscowej koło Krosna. O swojej rodzinie nigdy nie opowiadał (...), miał brata, który został zabity i siostrę gdzieś na wschodzie, ale nie wie gdzie.

W tym roku, dzwoniąc do domu, mama powiadomiła mnie, że ambasada w Niemczech przysłała papiery do wypełnienia, odnośnie spadku, który został po ojca bracie - Michale. Ambasada przysłała szereg formularzy do wypełnienia i pytali w nich o dzieci Piotra Sardygi z małżeństwa z moją mamą (ja jestem jego córką przez małżeństwo z mamą), pytali też o rodzeństwo ojca. Moja mama nie umiała podać żadnych informacji, ponieważ wtedy nie wiedziała, że ojciec posiadał więcej braci i siostr.

Ta cała historia wstrząsnęła nami wszystkimi. Przemysłałam całą sprawę i podjęłam decyzje o odnalezieniu rodziny Sardygow, która zagubiła się w zawierusze wojennej. (...) Wiem że ojciec urodził się w Myscowej. Przeszło mi przez myśl pytanie: „czemu nigdy nie odwiedził swoich rodzinnych stron”? Więc zaczęłam od Myscowej. Natrafiłam na szereg interesujących artykułów o tamtych terenach. Szukając na stronach internetu trafiłam między innymi na listę Łemkowskich nazwisk w Myscowej na:

<http://lemko.org/genealogy/krasovskiy/index.html>. Jednym z tych nazwisk było nazwisko mojego ojca - Sardyga. I serce zabiło mi mocno tak, jakbym była jedną z Was. Nie rozmawiam Waszym językiem, ale jest we mnie coś co mówi mi, że jesteśmy blisko siebie. Cały dzień nie mogłam zrozumieć, jak mógł żyć nie dzieląc się z nikim swoją piękną i smutną historią, co miał do ukrycia? Moja mama płacze i wini ojca, że oszukał ją, nie mówiąc kim był. Próbuje jej tłumaczyć, że czasy były okropne i może nie mógł powiedzieć jej prawdy - i tak w koło. Ja osobiście chcę znać kim był, obojętnie czy prawda będzie dobra czy zła. Wiem, że Piotr (mój ojciec) w czasie drugiej wojny światowej był na przymusowych robotach w Niemczech.

Dane o rodzinie mojego ojca:

Dziadkowie: Jan Sardyga i Maria Sardyga (z domu Galajda). Piotr Sardyga (mój ojciec) urodzony 30 marca 1920 roku w Myscowej, zmarł 5 maja 1988 roku. Anna Sardyga urodzona 1920 (może data urodzenia jej nie jest poprawna). Michal Sardyga urodzony 15 lipca 1923 roku zmarł 18 listopada 2000 w Niemczech. Paraskewia Sardyga urodzona 1925 roku. Teodor Sardyga urodzony 1927 roku. Anastazja Sardyga urodzona 1938 roku.

Proszę o pomoc w moich poszukiwaniach. Może jeszcze żyje ktoś, kto pamięta tamte czasy, może posiada jakiegokolwiek wiadomości o moich bliskich, może gdzieś w starych albumach znajdują się fotografie mojej rodziny? Będę wdzięczna za udzielenie jakichkolwiek informacji.

Dziękuję i przesyłam pozdrowienia dla wszystkich którzy przeczytają ten artykuł. Informacje proszę kierować na adres „Watry” albo na mój adres:

Małgorzata Czaplejewicz
351 Nordstrum Rd.
Saskatoon, SK
S7K 6P9
Canada
Albo moj e-mail adres
Margaret@publib.saskatoon.sk.ca

Małgorzata

Polscy wielcy właściciele ziemscy z Galicji związali w pierwszych latach XX. wieku z pozoru egzotyczny sojusz ze starorusinami – rusińskim stronnictwem głoszącym potrzebę zlania wszystkich ruskich rzek i strumyków narodowych w jedno wielkie ruskie [rosyjskie] morze. Jednych i drugich połączył wspólny wróg: ukraińskie odrodzenie narodowe.

Razem na hajdamaków

Historia stosunków polsko-rusińskich (ukraińskich) w zaborze austriackim zawsze była zawiła, pełna napięć, a nierzadko nienawiści. Polacy stanowili ledwie 35,2 % ludności mieszkającej na wschodzie kraju, podczas gdy Rusini (Ukraińcy) - 62,8 %. Polska własność ziemska była więc „*jak wyspy rozrzucone po morzu ludności ruskiej*” i w każdej chwili groziło jej zalanie. Interesy polskich ziemian w Galicji Wschodniej reprezentowali Podolacy - powołane we Lwowie stronnictwo tradycjonalistów, którzy jako przeciwnicy wzmocnienia żywiołu rusińskiego (głównie wiejskiego) i osłabienia polskiego byli wrogami demokracji i reform ekonomicznych, wspierających chłopów. Sytuacja jeszcze bardziej się skomplikowała, gdy Rusini pod koniec lat sześćdziesiątych XIX. wieku podzielili się na dwa wzajemnie zwalczające się obozy: starorusinów (zwanych świętojurcami - od cerkwi św. Jury we Lwowie, gdzie starorusini mieli oparcie u miejscowego metropolity), którzy przez wiele lat byli jedynymi reprezentantami społeczeństwa ukraińskiego (rusińskiego), oraz obóz narodowy, nazywany młodoukraińskim lub ukrainofilskim, dążący do zbudowania nowoczesnego narodu ukraińskiego. Do połowy lat osiemdziesiątych politycznie dominowali wśród Rusinów starorusini, potem coraz bardziej ustępowali pola narodowcom.

Renegaci polityczni?

W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych w miarę wymierania „starych” moskalofilów (starorusinów) pałeczkę wśród nich przejmowali młodzi. Ich prorosyjskie sympatie, będące reakcją na ekspansję ideową i polityczną ukraińskich narodowców, były znacznie silniejsze niż u starego pokolenia. „Starzy” deklarowali rosyjskość tylko werbalnie, w życiu codziennym na ogół używali języka polskiego, pisać zaś starali się w żargonie - jazycziju - mieszaninie staro-cerkiewno-słowiańskiego i lokalnych gwar, młodzi z kolei zaczęli całkowicie utożsamiać się z narodowością rosyjską. Uczyli się języka rosyjskiego, mówili nim i pisali na co dzień. Żądali wprowadzenia go do szkół wszystkich typów. Uznawali jedność narodową Rosjan i Rusinów; tych ostatnich zaliczali do jednego wielkoruskiego narodu, zamieszkującego tereny „od Karpat po Ural”.

Zapatrzeni w Rosję, tęskniący za silnym rosyjskim ramieniem, w carze widzieli swego religijnego pro-

tektora - większość z nich wyznawała prawosławie, podczas gdy „starzy” byli przeważnie grekokatolikami i zadawali się podkreślaniami swojej odrębności rytualnej od Kościoła rzymskiego. Przede wszystkim jednak młodzi chcieli odzyskać dominującą pozycję polityczną w Galicji, utraconą na rzecz narodowców po ugodzie zawartej w 1890 roku przez jej namiestnika Stanisława hrabiego Badeniego z ruskim klubem sejmowym, która praktycznie wymiotła ich z Sejmu krajowego.

Gdy moskalofile w 1900 roku założyli własne ugrupowanie: Partię Narodowo-Ruska, i zaczęli otwarcie występować jako Rosjanie, ukraińskie „*Diło*” napisało, że partia owa „*to już nie zakamuflowani moskalofile, ale czysta organizacja moskiewska*”. Dla narodowców starorusini byli zdrajcami sprawy ukraińskiej i renegatami politycznymi.

Pozyskać Podolaków

Zdecydowanie przeciwne dominacji narodowców ukraińskich wśród Rusinów było też stronnictwo Podolaków, które stało się potencjalnym stronnikiem starorusinów. Aby pozyskać ich przychyłność, obóz staroruski zaczął wyciszać hasła antypolskie, a podkreślać wolę zgodnego współżycia z narodem polskim. Moskalofile, mimo demonstracyjnego używania języka rosyjskiego, przestali prowokować nadmierną wiarą w Rosję, cara i Cerkiew prawosławną i zaczęli mówić o potrzebie współżycia różnych wyznań. Ponadto jednoznacznie potępił tendencje polityczno-społeczne narodowców i radykałów (socjalistów i skrajnych narodowców), podkreślając swoje konserwatywne poglądy. Był to miód na serce konserwatywnych Podolaków. O ile konserwatyści krakowscy, tak zwani stańczycy, konsekwentnie zwalczali starorusinów, o tyle Podolacy zaczęli sympatyzować z tym ruchem właśnie ze względu na jego konserwatywne zabarwienie społeczne.

Drugim spoiwem sojuszu stała się obawa przed ukraińskimi narodowcami oraz radykałami. Podolacy, podobnie jak starorusini nie uznawali istnienia odrębnego narodu ukraińskiego. Uważali, że od unii lubelskiej nie ma już sprawy ruskiej, a Ukraińcy byli dla nich tylko ciekawostką etnograficzną. Stanowisko Podolaków już w drugiej połowie lat sześćdziesiątych XIX. wieku lapidarnie ujął Leszek Dunin-Borkowski, poseł z ramienia tego stronnictwa, podczas debaty sejmowej: „*Rusini nie ma wcale, Ruś to Polska, a co nie jest Polską, to Moskwa*”.

Zapowiedzią dobrych stosunków między Podolakami a starorusinami było mianowanie przez namiestnika Galicji Leona hrabiego Pinińskiego, jednego z przywódców Podolaków, nowym grekokatolickim metropolitą halickim dotychczasowego biskupa ordynariusza diecezji stanisławowskiej, księdza Juliana Kułowskiego-Sasa, zadeklarowanego moskalofila. Nominacja ta była ważnym sygnałem dla starorusinów. Zrozumiał to i sam biskup, który podczas swego ingresu w katedrze św. Jury we Lwowie wygłosił kazanie po polsku, wywołując burzę wśród narodowców ukraińskich. Namiestnik Piniński w kolejnych latach wyraźnie kokieto-

wał moskalofilów i wspierał ich administracyjnie (dzięki czemu w wyborach do Sejmu w 1901 roku starorusini zdobyli przyczółek polityczny - 3 mandaty), by przy ich pomocy zahamować coraz silniejszy i stawiający coraz śmielsze żądania ruch narodowy.

Ważnym rokiem dla stosunków podolsko-moskalofilskich był 1902. W pierwszych dniach czerwca wybuchły strajki rolne chłopskiej ludności rusińskiej wymierzone w polskich ziemian, głównie latyfandy, które objęły dwadzieścia osiem powiatów Galicji Wschodniej. Pierwsze były spontaniczne, następne inspirowali i kierowali nimi radykałowie i narodowcy, którzy nie chcieli oddać inicjatywy politycznej tym pierwszym.

Przeciwko strajkom wystąpiła hierarchia unicka i moskalofile. Partia Narodowo-Ruska odniosła się do strajków najpierw niechętnie, uznając je za akcję lekkomyślną, a potem wręcz wrogo, wskazując na ich zgubne skutki. Wydano manifest, w którym strajki określono jako „szalbięczą robotę socjalistów rozmaitych odcieni”. Nawoływano do wznowienia pracy i „odwrócenia się od fałszywych przywódców”. Opowiedzenie się starorusinów po stronie polskich dworów wywołało oburzenie narodowców: „Nie wiercie moskalofilskim oszustom - pisali w ulotce - bo oni jak zdradzają naród i ciągną do Moskwy, tak zdradzają chłopską sprawę, trzymając z wrogami”.

Odstrzelić Ukraińców

Dzięki poparciu Podolaków w wyborach w 1907 roku starorusini zwiększyli stan posiadania do 5 mandatów, ale nie wzmocniło to ich. W miarę rozwoju świadomości narodowej ludności ukraińskiej stronnictwo moskalofilskie traciło znaczenie. Mając tego świadomość, przywódcy Partii Narodowo-Ruskiej zgłosili się do Podolaków z ofertą wspólnej walki z nacjonalizmem i radykalizmem ukraińskim. Michał Korol, jeden z przywódców moskalofili, otwarcie zwrócił się do polskich konserwatystów o pomoc w celu stawienia czoła wspólnemu nieprzyjacielowi - radykalizmowi, który jest ruchem międzynarodowym, niebezpiecznym dla wszystkich narodów. Jednocześnie moskalofile demonstracyjnie odrzucili antypolskość narodowców i „radykalny terror ukraiński”. Mikołaj Hliwowicki, jeden z liderów starorusinów, w wywiadzie dla *Polnische Post*, organu Koła Polskiego w Wiedniu, stwierdził: „Nie godzimy się na godne potępienia, wprost śmieszne w XX. wieku, hasło Ukraińców: „Za San z Lachami”. Starając się zdobyć przychyłność konserwatywnych polityków polskich, przywódcy moskalofilów nie tylko unikali w tym czasie zdecydowanych wystąpień rusofilskich, ale stali się nawet obrońcami Polaków z zaboru rosyjskiego, gnębionych przez carat.

Spotkało się to z przychyłnością strony polskiej. Prezes Rady Narodowej - ziemiańskiej organizacji wyborczej w Galicji Wschodniej - Tadeusz Cieński w imieniu Podolaków i popierających ich narodowych demokratów polskich zawarł w 1908 roku sojusz wyborczy z moskalofilami. „Walkę z hajdamacyzną już nie sami

Polscy prowadzimy, ale i starorusini z tym idą razem” - komentował Cieński zawarty sojusz. W okręgach zdominowanych przez Rusinów, gdzie nie było możliwości wyboru kandydata polskiego. Podolacy i zależna od nich administracja mieli popierać moskalofilów. Z drugiej strony w okręgach, gdzie toczyła się rywalizacja między kandydatem polskim a ukraińskim, moskalofile mieli popierać Polaka. Ta taktyka przyniosła prawie dwukrotne zwiększenie stanu posiadania partii moskalofilskiej - do 9 mandatów. Mimo to nie udało jej się zdystansować ukraińskich narodowych demokratów, którzy zdobyli 10 mandatów. Radykałowie uzyskali 3.

Deptanie starorusinów

Jednocześnie w obozie moskalofilskim narastały nastroje prorosyjskie. Z jednej strony wynikały one z proukraińskiej polityki Wiednia i nowego namiestnika Galicji Michała Bobrzyńskiego, z drugiej zaś ze wzrostu zainteresowania tym ruchem ze strony rosyjskiej. Władze carskie obawiały się bowiem, iż rozwój i aktywność ukraińskiego ruchu narodowego w Galicji Wschodniej pociągnie za sobą powstanie nastrojów irredentystycznych na Ukrainie rosyjskiej.

Nie przeszkadzało to konserwatystom wschodniogalicyskim wciąż z nimi sympatyzować. Sami bowiem także coraz bardziej sprzyjali Rosji carskiej. Wynikało to z ich negatywnego stosunku do sojuszu monarchii habsburskiej z Niemcami (szczególnie mocno była krytykowana przez Podolaków pruska ustawa wyłączeniowa), a także z podziwu dla państwa carów, konsekwentnie zwalczającego w swych granicach ukraiński ruch narodowy.

W tym czasie Podolacy krytykowali proukraińską politykę kolejnego namiestnika Galicji Michała Bobrzyńskiego. Jeden z ich przywódców, Dawid Abrahamowicz, pisał do namiestnika: „*Deptanie i odpychanie starorusinów dla dobrego humoru Ukraińców jest wielkim błędem i nieprzezornością polityczną*”. Podolacy uważali, że ukraińscy narodowcy tylko czekają, aby rzucić się Polakom *do gardeł*.

Wybory Rady Państwa w 1911 roku potwierdziły sojusz Podolaków z moskalofilami. Cieński stwierdził jednoznacznie, że „*stronnictwo moskalofilskie jest jedynym ze stronnictw ruskich, z którym współpracownictwo dla interesu kraju jest możliwe*”. Tym razem jednak zabrakło poparcia administracji, kontrolowanej przez Bobrzyńskiego, i moskalofile uzyskali tylko 2 mandaty. Z tej klęski już się nie podnieśli. Do I wojny światowej pozostali na marginesie życia politycznego Galicji. A po wybuchu wojny przywódcy stronnictwa moskalofilskiego przeważnie emigrowali do Rosji, uznając ją za swoją pierwszą ojczyznę.

Z nurtu moskalofilskiego wyłonił się ruch Karpatoruski, głoszący odrębność Rusinów Karpackich od Ukraińców, działający obecnie na Słowacji, w Ameryce, Jugosławii, na Ukrainie, a także w Polsce, wśród Łemków. Po Podolakach nie pozostał żaden ślad.

Podolacy razem ze starorusinami nie chcieli, by Galicja stała się ukraińskim bastionem. ■

Artur Górski

Проф. Василь Маркусь:

„Доля Закарпаття вирішена раз і назавжди”

(З інтерв'ю київського журналу „Розбудова
держави”, №9 1996 р.)

- Яке Ваше ставлення до політичного русинізму на Закарпатті?

- Це штучно накинена проблема. Поряд з чехами, угорцями та словаками найбільше „каламутить воду” на Закарпатті Москва. Я не сумніваюсь, що політичний русинізм Закарпаття готувався в кухні московській. Я стежив за процесом утворення так званого подкарпатського русинізму і знаю, що утворився він за наказом з верхів. Тодішньому товариству „Україна” було доручено включитись у так звану регіональну культурницьку роботу, яка стала зародком теперішнього регіонального руху русинства, котре має на меті послабити державність України. КГБ працює професійно і, очевидно, спрогнозувало розвиток подій, зокрема розрив з Москвою. Тому заклало в українське суспільство, в національно-визвольний рух міні вповільненої дії у вигляді русинізму на Закарпатті, комунізації Донецька, Луганська та інших регіонів. Русинство Закарпаття не однорідне. Воно йде від політичного антиукраїнства, яке підігривається з-за кордону. Зокрема, відомо, що горезвісного генератора політичного русинізму професора Магочі фінансував англійський капіталіст Максвел (єврей, родом із Закарпаття). Магочі відповідно розділяв ці подачки і, маніпулюючи між людьми, сіє свою антиукраїнську теорію. Але це не репрезентативна група людей і кількісно мізерна. Народ Закарпаття абсолютно приймає ідею державности і єдності з українським народом. ■

Розмову вів *Микола Симчич*

Історичний календар

Квітень - вересень

8.04.1929 р. Москва проголосила заборону Української Автокефальної ПЦ.

10.04.1898 р. народився патріарх УАПЦ Мстислав - Степан Скрипник.

11.04.1945 р. москалі арештували Блаженнішого Й. Сліпого.

13.04.1991 р. інгрес владики УГКЦ І. Мартиняка.

19.04.1775 р. Росія узаконила в Україні кріпацтво.

22.04.1920 р. Варшавський договір між РП і УНР про спільну боротьбу проти більшовиків, односторонньо зірваний Польщею в 1921 році і поділено українські землі між РП і Росію.

29.04.1648 р. Богдана Хмельницького обрано Гетьманом України.

29.05.1974 р. помер о. мітрат Мирослав Ріпецький, парох Хшанова на Мазурах, один (!) який не піддався тискові влади і єпископату Польщі і вірно був зі своїм народом і Церквою на вигнанні.

3.05.1074 р. помер в Києві преподобний Феодосій Печерський.

6.05.1947 р. договір між ССРСР, ПНР і ЧСР про спільну боротьбу з УПА.

14.05.1871 р. народився письменник Василь Стефаник.

14-16.05.1648 р. Богдан Хмельницький переміг поляків під Жовтими Водами.

23.05.1964 р. москалі (НКВД) спалили бібліотеку Української Академії Наук у Києві, згоріло біля 600 тисяч українських стародруків.

травень 1992 р. перший після війни Синод УГКЦ у Львові.

30.05.1876 р. царський „Емський указ” про заборону української мови.

31.05.1976 р. помер о. мітрат Василь Гриник.

5.06.1775 р. москалі знищили Запорізьку Січ.

6.06.1937 р. помер поет Богдан-Ігор Антонич.

28.06.1996 р. День Конституції України.

30.06.1704 р. Гетьман Іван Мазепа об'єднав Лівобережну і Правобережну Україну.

30.06.1941 р. ООН проголосила відновлення Української Держави.

30.06.1953 р. початок повстань політв'язнів у Воркуті (Заполяр'я).

1569 р. Люблінська унія, об'єднання Литви і Польщі; українські землі приєднано до Польщі (Корони).

11.07.1066 р. народився літописець Нестор.

11.07.969 р. померла свята княгиня Ольга.

11-15.07.1944 р. засновано Українську Головну Визвольну Раду (УГВР), підпільний парламент України.

18.07.1863 р. царський „Валуєвський указ” про заборону української мови.

27.07.1865 р. народився митрополит УГКЦ Андрей Шептицький.

5.08.1886 р. вийшла перша українська газета в США - „Америка”.

17.08.1245 р. король Данило (Галицький) переміг мадярів (під Тиличем).

17.08.1772 р. Галичина (в тому і Лемківщина) перейшла під владу Австрії.

24.08 - річниця Незалежності України.

27.08.1856 р. народився Іван Франко - поет, письменник, вчений, політичний діяч.

1.09.1939 р. Німеччина напала на Польщу, початок II світової війни.

7.09.1984 р. помер патріарх Йосип Сліпий.

20.09.1947 р. загинув Ярослав Старух, голова Проводу ОУН на Закресонні, син Лемківщини.

23.09.1648 р. Богдан Хмельницький переміг поляків під Половцями.

вересень 1930 р. польська поліція і військо провели паціфікації на західній Україні. ■

Степан Семенюк

III. "Лемківська Ватра" в США

Вже традиційна, цьогорічна "Лемківська Ватра" в США, - свято лемківської культури, - відбулася на оселі Спілки Української Молоді в Елленвіл, Нью-Йорк, 27-29 червня, 2003 р. Вона є одним з багатьох, та чи не найдієвішим способом зберігання лемківської культури. Уже втретє на американській землі Організація Оборони Лемківщини збрала численну українську громаду з США, Канади, України і Польщі, зацікавлену лемківською культурою, звичаями та історією цієї етнічної групи.

Адже Лемки - найзахідніша гілка українського народу - хоч і розсипані по усьому світі, скрізь намагаються зберегти свій говір, пісню, танець та інші елементи національної самобутності. "Лемківські Ватри" щороку зіграють серця людей в Польщі, Україні, в Словаччині, в Канаді, а впродовж

■ Представники української-лемківської громади готуються запалити Ватру.

останніх трьох років - і в США. Ватра розпочалась забавою увечері в п'ятницю 28-го червня, де до танцю запрошала оркестра "Галичани".

Офіційне відкриття 3-тої "Лемківської Ватри" відбулось в суботу 28-го червня. О годині 3.30 по обіді на сцені, біля пам'ятників українським героям, голова організаційного комітету і староста Ватри - Василь Гаргай після привітання всіх прибулих гостей, поіменно привітав присутніх представників різних організацій і установ (...)

При розпаленні ватри у виконанні зведеної капели співаків з США, Канади, України й Польщі пролунали народні пісні "Гори наші Карпати", "Цне мі ся за тобою, мій лемківський краю", "Ой верше мі верше" та інші, що неначе своєрідні гімни - об'єднують

лемків по усьому світу.

Опісля у вітальному слові голова Крайової Управи ООЛ - Зенон Галькович в свою чергу привітав всіх прибулих і підкреслив, що Ватра зближує і єднає людей, і нам треба продовжувати цю традицію так, як робили наші предки, і тепер роблять наші родоки на Лемківщині і по цілому світі.

Програма продовжувалась концертом, котрий провадили двоє молодих людей: Анна Прегнер - лемкиня з Польщі і Степан Шерилів - лемко з України. У концертній програмі взяли участь тріо "Черемшина" з Монтреалу й "Метелиця" з Торонто (Канада), гурт "Галичани", тріо бандуристок "Намисто" з Трентону, танцювальна група "Воля" з Картерету й танцювальна група з Пасейку, а також місцеві аматорські гумористи Іван Гресь і Петро Вислоцький. Окрасою свята були виступи дітей: дуетів сестер Ліди й Тамари Орос та молодих сестер Павлишин, а також Адріани Туз.

(...)Цьогорічна "Лемківська Ватра" в США мала важливе значення для учасників, бо її проведення співпало з 56-тою річницею ганебної акції "Вісла". Тоді, в 1947 році, 150-тисячна частина українського народу була депортована зі своїх історичних та етнічних земель: Надсяння, Лемківщини, Холмщини і Підляшшя на північно-західні землі Польщі.

З ініціативи КУ ООЛ та при співпраці з КУ СУМ в пам'ять жертв Акції "Вісла" вирішено побудувати каплицю ім. Архистратига Михаїла на Оселі СУМ. Цій річниці і була присвячена недільна програма Ватри, яка розпочалась Службою Божою, яку відправив о. митрат Іван Терлецький. Члени осередків СУМ і члени відділів ООЛ з прапорами взяли участь у Богослуженні. Неділя 29 червня 2003 р. ввійде в літопис не лише Оселі СУМ та ООЛ, а також у історію усїєї української діаспори в США, бо в цей день відбулося посвячення землі під будову каплиці-пам'ятника жертв акції "Вісла". (...) Стефан Журавський - голова Комітету будови каплиці і всі промовці звернулись до громади з проханням фінансової підтримки, щоб за рік вже святкувати посвячення цієї каплиці.

(...)Відтак продовжалась концертна програма, де окрім концертних виступів, присутні з цікавістю заслухали доповідь магістра Євгена Ладни з Канади про минувшину, сучасні проблеми й перспективи світового лемківства.

О 5-ій годині офіційно 3-тю "Лемківську Ватру" закрито. ■

Голова ФДЛ **Стефан Гованський**

Михалів

І зас „щесця” заграло в душах нам

Вспільна молитва радості двох оддалених Земли

Елленвіл, США

Традиційна “Лемківська Ватра” в Сполучених Штатах Америки одбилася 27-29 червня на оселі Спільки Української Молоді в Елленвіл, Нью-Йорк. То еден з найбільших культурних заходів, який служит підтриманню лемківської культури за океаном. Юж втретє на американській землі Організація Оборони Лемківщини збрала численну українську громаду з США, Канади, України і Польщі, зацікавлену лемківськом культуром, звичаями і гісторієм той групи етнічної.

“Лемківська Ватра” в США розпочалася забавом вечером в п'ятницю 27-го червня, до танцю запрашала відома оркестра “Галичани”. Офіційне відкриття 3-тої “Лемківської Ватри” одбилося в суботу 28-го червня. О годині 3:30 по обіді, на польовій сцені, коло пам'ятників українським героям, Голова організаційного комітету і Староста Ватри - Василь Гаргай привитав присутніх гости і представників різних організацій, одбився традиційний ритуал запаління Ватряного “огніска”.

О тим, што ся діяло на “Ватрі” за великом млаком, о концертах і спортивних змаганях, о традиціях і забавах, а тіж о посвячиню землі під капличку Архистратига Михаїла на ватрянім поли читайте в номери.

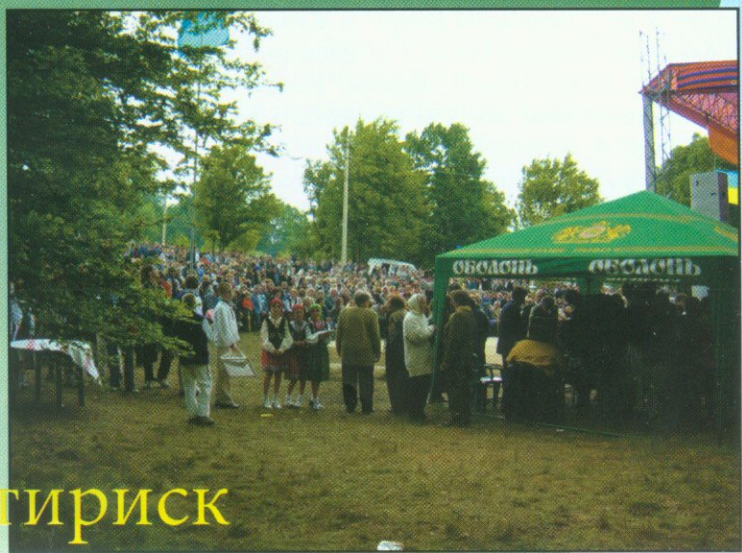
А вшитки шаліли вечерами-ночами

Тоту публику цікавит лем сцена

Світло в

Перши загранични госці V „Лемківської Ватри”.

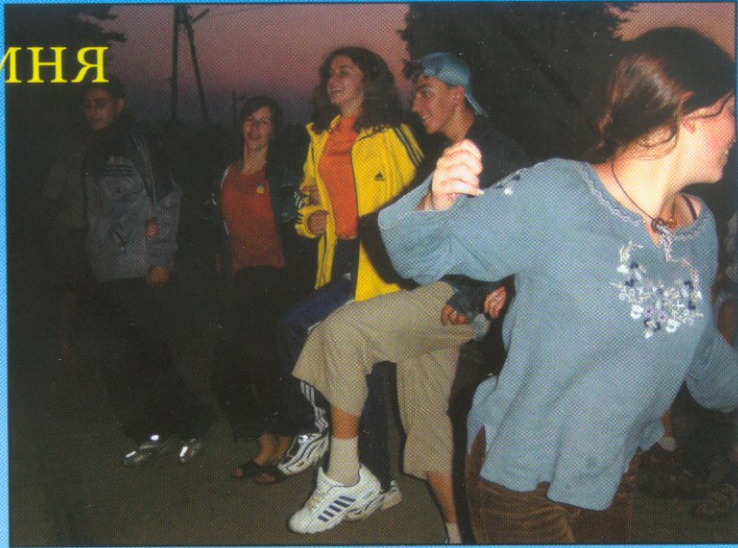

Монастириск

ЖДИНЯ

„Вітрогон” з Білого Бору

Перкалаба, Перкалаба...!

Юж нас ту в горах не забракне!

Монастириск, УКРАЇНА

Ватра кожного року традиційні одбивається на Тернопільщині в м. Монастирську. В тм році 21-22 червня товариство „Лемківщина” юж п'ятий раз зорганізувало Всеукраїнський фестиваль лемківської культури „Дзвони Лемківщини”. З'їжджаються лемки з цілої України, жеби спіткатися, вспомирати рідни землі, почути рідну бесіду. На сцені – фольклорни, естрадни лемківски колективи,

о в Горах!

недалеко – палатки, лавки для публіки, крамнички з пам'ятками, літературом, народними стравами... Хтоси би подумав, же то Ждиня, лем не є іщи огороджия, білетів... І не є лемківских Гір, потічків...

Організатори на чолі з Олександром Венгриновичом, головою товариства „Лемківщина”, барз сердечні привитали перший ансамбль з-за границі - дитячий театр з Горличчини „Лемківський ватри є барз тепла, родинна атмосфера фестивалю і велика увага публіки до того, што ся діє на сцені. Публіка активні брала участ в конкурсах, медже іншима в конкурсі відомости о лемках і Лемківщині. Суботня програма закінчилася шумном забавом для молодежи. Другий ден фестивалю розпочався традиційні Службом Божом. А потім зас до вечера - концерти, виступи. По офіційним закінчиню на ватрянім поли засвітилися маленьки ватри, при яких в камеральнім гроні можна било співати до пізних годин.

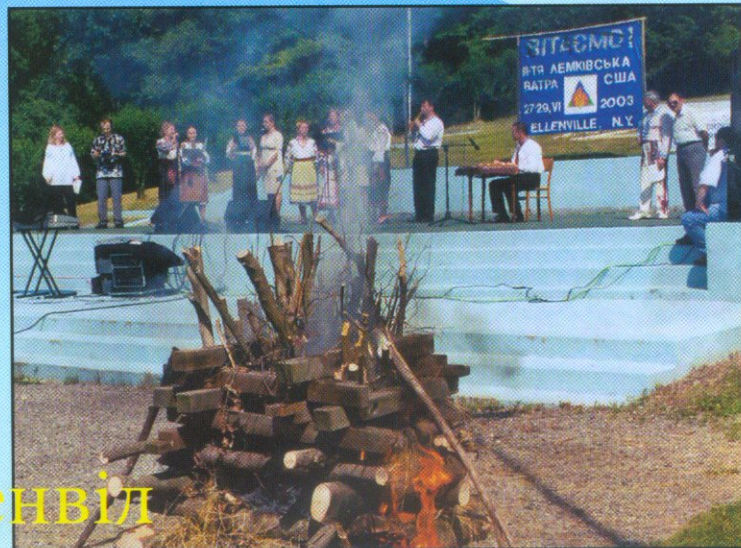
Будте здрави, лемки з Тернопільщини! До наступних Ватр!

Молоді танцюристи „Воля” перед виступом

Зведена капеля співаків під час запалення „Ватри”

Елленвіл

Молоди артисти - учасники XXI Лемківської Ватри в Ждині

ДИТЯЧА СТОРІНКА

**Скінчилися вакації
Запрашаємо до школи!!!**

Мово рідна, слово рідне!
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має.

Розгадай ребуси (засади такі самі,
як в попередніх "Дитячих сторінках"):

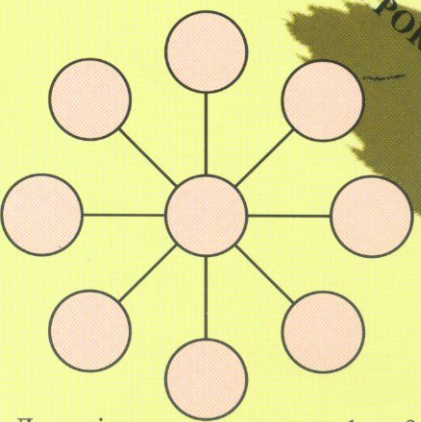
Ш ○ О → а

У + і → е
 ніч + ь

ВЕСЕЛА ПЕРЕРВА

Син приніс зо школи нову книжку і ся хвалит:
-То нагорода.
-За што? - звідуся мама.
-Вчителька ся звідала: тільки ніг має страус (струсь)?
-Претіж страус має лем дві ноги!
-Так, але решта учнів повіли, же штирі.

Поля, зазначени крапочками,
замалюй крeдком - довідашся,
што представлят тот малюнок.

УРОК МАТЕМАТИКИ

До колічок впиши числа од 1 до 9 так,
щоби сума в лінії простій все біла 15.

Розв'язання просиме присилати на адресу редакції

Кореспондентам української газети "Експрес", здається, вдалося розшукати на Тернопільщині родину Івана Павла II.

В Україні живуть сестри Папи Римського?

У селищі Вишнівці на Тернопільщині живуть дві сестри — 69-річна Марія Качуровська та 64-річна Олена Обізюк-Качуровська. Цілком можливо, що вони доводяться Папі Римському, Іванові Павлу II двоюрідними сестрами.

З офіційної біографії Папи відомо, що його мати походила з роду Качуровських. Звідки походить мати ніколи не уточнювалося, як і те, чи були в неї рідні сестри, брати...

То чи Папа має українське коріння?

...Коли ми завітали на обійстя Качуровських, назустріч нам вийшла господиня. Ми завмерли від побаченого: пані Марія і Папа Римський подібні, як дві краплі води! А її молодша сестра Олена була дуже схожа на тітку Емілію - матір Івана Павла II. Обидві сестри - доньки Володимира, наймолодшого брата Емілії Качуровської. За спогадами лікаря з діаспори Бориса Филипчак (нині вже покійного) мати Кароля Войтили походила саме з Тернопільщини. Борис Филипчак здобував медичну освіту в Ягеллонському університеті разом з Едмундом Войтилою - старшим братом Папи Римського. Тож був добре знайомий і з Каролем.

"І тоді моє серце тьохнуло"

Про родинні зв'язки з Папою Римським сестри Качуровські дізналися з радіопередачі. Передавали біографію Івана Павла II, бо щойно закінчився його візит в Україну. Пані Марія розповідає:

- Чую: "Його мати Емілія Качуровська - українка родом з Тернопільської області" У мене тьохнуло серце: "Емілія, Міля... Невже це моя тітка Міля татова сестра, яка вийшла за поляка і виїхала назавжди? Тато не раз про неї згадував!"

І пані Марія розповіла дивовижну історію своєї родини. Її бабуся Соломія і дід Василь Качуровські жили у Кременці й мали п'ятеро дітей: Емілію, Поліну, Марію, Івана й Володимира. Володимир, батько пані Марії, був наймолодший у сім'ї (з 1907 р.) З якого року його брат і сестри, пані Марія не пам'ятає. Тільки знає, що між батьком і старшими сестрами була велика різниця у віці. За словами пані Марії, її батько лише раз бачив свою сестру Мілю. А згадував про неї все життя.

Трагедія Качуровських

"Це був родинний біль, ціла трагедія, - розповідає далі пані Марія. — Міля вийшла заміж за поляка проти волі батьків. Дід з бабцею не благословили того шлюбу і не дали доньці приданого. Тітка пішла з дому ні з чим. Батько казав, що вона жила в селі Воловіці під Краковом (мабуть, Вадовіце - Авт.). А все через трагічний випадок, який стався в родині бабці Соломії. Її молодшого брата забили на пасовиську підлітки, поляки. То були важкі часи, між двома сусідніми народами панувала ворожнеча... Бабця не могла забути цієї трагедії і не хотіла, аби її діти одружувалися з поляками."

Невже папа про це не знає?

Виходить, що не знає. І ми не знаємо, що розповідала йому мати про свою родину. Вона дуже рано померла. Потім рідних і близьких людей ділили і переділювала історія, штучні кордони... Чи міг шукати молодий Кароль Войтила своїх кривих, якщо обрав інший шлях у житті, який вимагав усамітнення?

Однак... Папа добре знає і розуміє українську мову. Коли він ще був кардиналом, у розмові з українським митрополитом Амвросієм Синишиним визнав, що української мови його навчила мати, бо вона була українка. А ми не так давно хіба не були свідками того, що всі промови Папи були виголошені чудовою українською мовою? Невже вісімдесятирічна людина так швидко і добре могла вивчити чужу їй мову?

Пані Марія уже двічі писала до Апостольської нунціатури в Києві, однак відповіді не отримала. Також пробувала передати листа до Риму - марно. У розповіді пані Марії раптом з'являється прізвище її першої вчительки - Філіпчук. Вона - дружина фельдшера Філіпчука. У нього виявляється був син, який вивчав десь медицину, і батько, здається, теж був лікарем. Чи не про лікарську династію Филипчаків згадали сестри, когось з родичів того Бориса Филипчак, який навчався у Кракові разом з Едмундом Войтилою, старшим братом Папи? Чи не забагато в цій історії випадкових збігів обставин?

Сестри Качуровські дуже хотіли б зустрітися зі своїм братом Каролем. "Нам нічого від нього не треба, - кажуть вони. — Хай хтось не подумає, що ми маємо якусь корисливу мету... Він рано залишився сиротою, і все життя перебуває серед чужих людей. Тож нехай знає, що хтось близький на цьому світі у нього таки є!" ■

Надія Пастернак

"Експрес" 10-17 квітня 2003 р.
(подано в скороченні)

Презераме стари фотографії...

■ Антоніна Бедронь з с. Криживка перед родинною хатою (1938 р.)

■ Петро Шафран і Семен Домбровський, 1925 р., с. Ростоки Велики. Фот. з Архіву "Кичери".

■ На фотографії з 1941 р. мешканці села Криживка біля Криниці: справа перша стоїть Марія Бедронь, третя - її дочка Антоніна Шафран, жінка Йосифа Шафрана.

■ Фото польських вояків, хлопців із с. Криживки (1938 р.). Справа Йосиф Шафран. Знімки з приватної збірки Марії Дерех із с. Переходи біля м. Зборов (Україна).

■ Дівчина з с. Щавник (30-ті рр.) Прізвище невідоме. Фот. з Архіву "Кичери".

... і стари документи.

Апостольский Адміністратор
Лемківщини в Риманові - Здрою.

Ч. 176.

Д о
Всецесного Отця
Йоанна Полянського
в Риманові - Здрою.

Сею грамотою поставляємо Вашу Всецесність канцле-
ром Курії тутешної Апостольської Адміністрації Лемківщини.

В тій ціли явиться Ваша Всецесність перед місцевим
Ординарієм дня 1. марта с.р. для : 1/ зложеня віроіспові-
даня , 2/ зложеня проти модерністичної присяги , 3/ зложе-
ня присяги , що обовязки свого Уряду совістно сповняти бу-
дете .

Для улешнення сповнювання обовязків уряду з огляду
на сторони , сим уділяємо Вашій Всецесности право уживати
реверенди з крилошаньськими ознаками т.е. з пелериною і ру-
кавцями і чорного пояса зі золотими френзлями .

Мир з Вами !

Дано в Риманові -Здрою , дня 27. лютого 1935 р.

Handwritten signature: J. Poljan'skyi

Дві війни я пережила

(продовження)

Уж ся вечеріло, то ідеме через Горлиці і позераме, ци би даякого воза іще не найти з Ганчови. Але уж никого не било. Так ідеме пішком, де ліпше, то летиме, бо бив сніг. Так ледво долізли-зме до Лося. В Лоси іще ся світило в одной хижі, то сме зашли і просиме, жеби нас переночували. Але надармо. Як чули, же ідеме з арешту, то нас не переночували. Ідеме, ідеме цілу ніч. Як зме пришли під Ковалів, на ганчивске, то я уж нияк не могла ідти. Сіли сме меже кряки при дорозі, Анна мала кус хліба, зіли-зме і легли спати на сніг. Як зме ся збудили, то бив день. Як пришла-єм додому, то моє дівча не знало, што от радости робити, так ся втішило. Звідуюся, ци ся му їсти не хотіло, а она повідат, же ся барз хотіло, а тота газдиня, што у нас мешкала, ей дала сурового карпеля с чесноком, як просило їсти, то пак лем до сусіди ходила і там ей давали їсти, хоц дома мала і моє. Сестра тіж мала дівча, то они обі били дома. А пятеро нас било в арешті, то трое пустили, а двох сестриних синів взяли на роботу. Од Василя Кореня взяли двоє, Василя і тоту Анну, што в арешті так плакала. Од Михала Вансача взяли - двоє, од Юрка Креничина - пятеро, од Цапа Андрія - двоє. Забрали Теодора Креничина, а жена с двома малими дітьми вернулася додому. Но і веце позабєрала.

Як зачали з Німец писати, то найперше писали о лахи, жеби їм післати, бо не маюг в чим ходити. Декотри писали о ідло: *"Пришлійте дашто їсти, бо ся хоче"*. Не всі еднако писали, бо не всі еднако трафили. Декотри мали їсти дост. Моя сестра писала до сина, ци ма што їсти, то одписав: *"Гев єст морков, то покус гризу, як ся барз хоче їсти. Але робити мі тяжко, бо николи не дадут сісти. Мій газда барз злий, все ся злостит, кричит, то я мушу втікати отсаль"*. Але втікати не било як, то він там бив, поки війна не пришла ближе к нему. Так го взяли окопи копати, отгамале втюк, але недалеко зараз го поймали і забрали до Освенцима, Там пересідив, поки руски не пришли і го випустили. Дали му якисе убраня і пришов додому. Як пришов, то го нихто не познав так висох і змарнів. Нам дома за тот час тиж ся їсти хотіло. Як пришла перша яр, то зме не мали ани компери до садження. Я пішла

служити до Митра Косаря. Йому вмерла жена, а зостало четверо дітей. Там заслужила-м на чистий кабат і керпці за ціле півроку. За тот час все брали на роботу до Німец. Приходили несподіванно. Кого схватили, того брали. Люде мали ся на осторожности. Лем почули, же німці пришли до села, то всьо молоде втікало, де хто міг. Келечаві зо Ставиши зімали сина і казали му іти на роботу до Німеччини, а він повів, же не піде. Повідали му, же го заб'ют, як не піде, тримали го дост довго в Устю в арешті, все ся го звідували, ци піде на роботу. Він все своє повтаряв, же не піде, то го випроводили серед села в Устю і там го забили, жеби вшитких до страху нагнати. Але никого так не нагнали до страху, як до ненависти. Люде што раз барже їх ненавиділи. Німці жидів і циганів виницили, повідали, же поб'ют бідних, што не маюг з чого жити, старих, бо стари не можуг робити. Я не знам, ци напавду так думали зробити. Но хто ж видів, жеби так людег нищити? Жиди і цигане, котри потрафили втечи, поховалися по лісах і ждали руских, як каня дощу (...).

Фронт ся зближав, німці все ся цофали. Люде ся тішили, же уж буде по війні, бо каждому війна далася добре вознаки. Все на каждого страх летів. Один боялся, же го зімаюг і на роботу зашлюг, другий зас зарізав куру або теля, то в страху бил, же дахто видів, што іст м'ясо, і даст знати січовикам, бо не вільно било м'ясо їсти. Як кура здохла, то треба било однести і їм показати, же здохла. Вшитка худоба була списана і покульчикувана, то брали, *"скільки ся їм подавало"*. А платили барз планно - дали даяки дерев'яни черевики або пару метрів полотна.

Раз за Магуром провадили з одного села худобу до Горлиц. Один газда ішов сам і провадив яливку. Пришли к нему на Магурі партизанти і просят, жеби їм продав, же они му дадут два рази стілько, што німці даюг. Газда просився, же буде караний, або го заб'ют, бо не будут вірити, же му партизанти взяли, Так они отрізали яливці ухо с кульчиком, заплатили му добри і казали му ідти з тим ухом до Горлиц, повісти, же яливку партизанти му одобрали і добри заплатили, най і німці ліпше платят. Тот газда так зробив і не бив караний.

Іншим разом одобрали партизанти масло і яйця, што везли люде до Горлиц.

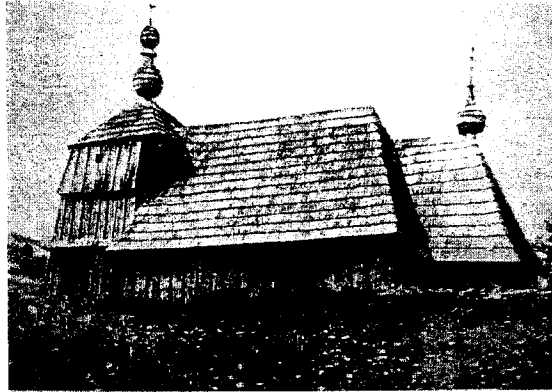
(Далі буде)

Марія Тима

Про село Жидівське і церкву

Село Жидівське при Крампні не було велике, бо перед другим світовим війном нараховувало около 70 номерів. Била там єдна родина жидівська і єдна польська - гайовий державних лісів, а решта — то руснаки-лемки.

Не било то село господарчо богате, бо хотар села єст барз гористий, а поле каменисте — жидов'янски газдове хоц робили што могли, то і так переважні тоти свої осягнення мали дос марни. Жеби жити і підносити добробит в селі, газдове ховали дос дуже рогатою худоби і овец, занималися в своїх лісах вирубуваньом на продаж опалових дров, котри вивозили до Змигорода і Ясла.

■ Церква в Жидівским. (Джер.: R. Brykowski, *Lemkowska drew. architektura cerk.*

Та в часі нещасной другої світової війни в 1944/45 році село жидівське зостало барз знищене, бо діяня воєнно-фронтони там тирвали аж около 6 місяци. По війні більшіст мешканців лемків під впливом неправдивой агітації Радянської комісії переселенчой виїхало на Україну, де початково пережили не до описаня барз тяжки часи. А пару лемківських родин, котри ся лишили, зостали в тій страшній переселенчій акції „Вісла” в маю 1947 року примусово переселени на західни землі Польщи, де тиж початково переживали барз тяжки часи. По тих переселінях в Жидівским лем за часів НП било Державне рільне господарство, котре по 1990 році збанкрутувало. І тепер в Жидівским юж з правдивого господарчого життя нич неє і жидов'янський хотар, што раз то барже зарастат крячином.

В Жидівским била гарда старенька греко-католицька церква, в межевоєнним часі минулого столітя селяни вибудували нову православну церкву, по котрих юж тепер неє праві жодного сліду. Але тота греко-католицька церква давала о собі знати, же тото єй місце єст святе. Бо як то інакше можна назвати тоти видіня, котри нижше опишеме.

Осіньом 1947 року одділи Войска Польского (KBW) часто ся скривали в рижних сховках, ажеби награфити на одділи Української Повстанчой Армії (УПА). Єдної ночи такий одділ Войска Польского скрився в пустій хижі недалеко той греко-католицькой церкви. В дос видну осінню ніч вишла з той церкви в чудовій ясности процесія гарді на біло убраних люди і з прекрасним співом, незрозумілим для тих вояків,

обишла три рази церкву і в чудовій ясности гвошла назад досередини. Нараз вшитко втихло і зникло. А рано вояки пішли справдити, што таке там било коло церкви і в церкві (бо товди іщи прекрасна церква стояла на своїм місци) — але не било найменшого сліду, жеби там дахто з люди од довшого часу ходив. Тих польских вояків било семох — войскова дружина зо своїм капралом. Шестьох разом з комендантом вшитко тото єднаково виділи, а єден нич не видів. Нам о тім оповідав єден з тих вояків, коли в нас ціла тота дружина чекала, же, може, до нас придут бандерівці. Правда, товди пережили-зме дуже боязни, жеби ся дахто прикрого нам не стало, але Предобрий Господь Бог од того нас охоронив.

Наш сусід Іван Кровіцки, котрий бив в сімдесятих роках гайовим на тамтот жидов'янський терен

паньствоєвий, оповідав нам, же йому оповідав єден пан з Кракова таку гісторію. Він в тамтім часі єдного дня літом затримався зо своїм родином яко туриста поблизу місця, де колиси стояла греко-католицька церква. Вечером видів разом зо своїм родином — женом і двома дітми, як з землі дос скоро виросла церков, з котрой вишла в великій ясности процесія на біло убраних люди і при дзвонію церковних дзвонів три рази обишла доокола церков і одбилася одправа Служби Божой в східним обряді, а потім вшитко зникло і втихло.

З його оповіданя опис з'явленої церкви бив докладні такий, як тота гарденька церковця в часі свого істніня. І ци то не святе місце, де стояла греко-католицька церква? І ци не треба би било поставити там дакий пам'ятник на Божу хвалу? Подумайте о тім, дороги лемки-жидов'яне і інчи лемки, котрим єст дорога наша християнска віра і наша Лемківщина. Тот правдивій опис написали-зме до „Нашого слова” і „Загороди” і думали-зме, же ми вшитки, котрим дорога єст наша християнска віра східнього обряду, скупимєся в єдніст, разом постарамєся тото дороге лемківське святе поцерковне місце упам'ятнити і тим самим заховати для пам'яти нашим пришлим поколіням, але як дотепер не зостало тото здійснене. (...)

То ми іщи раз закликуєме вшитких лемків — не забудме о тім святім церковнім місци! Просиме Тебе, Предобрий Господи Боже, допомож нам лемкам тото здійснити. ■

Танька і Гриц Бованко

Опис написано бесідом сіл:

Полян — Крампни — Котане

Посмертні згадки

Еміліян Пирч народився 14.10.1920 р. в Ганчові, Ту закінчив початкову школу. В 1947 р. депортуваний акцією "Вісла" на Любуску землю, недалеко Свєбодзіна до державного рільничого господарства.

В 1956 р. повертає до рідного села, будує нову хату і господарски будинки. Поле йому звернули, а о лїс до смерті старався. Бив добрим господарьом, громадским і церквним діячом.

В 1972 році створено в Ганчові гурток УСКТ. Пирча вибирають головою гуртка. Тоту функцію сповняє аж до розв'язання УСКТ. В ОЛ стає активним членом.

Еміліян помер 17 липня т.р. Похоронни Богослужби відправили отці В. Канюк і В. Галчик. Нехай ганчівська земля буде йому легка.

Вічна Йому Пам'ят!

З великим сумом ми прийняли вістку про наглу смерть отця

Володимира Пирчака

Декана і пароха УГКЦ в Кошаліні

Діяльність о. Володимира znana була всьому українському суспільству. Був засновником чергових станиць УГКЦ на Примор'ї та великим суспільником, гуртував молодь, навчав не тільки релігії, але й патріотизму. Прихильно ставився до ОЛ, співпрацював з нашою редакцією та як найактивніший кольпортер розповсюджував наш квартальник в кількості кількадесяти примірників.

Вічна Йому Пам'ят!

Редакція „Ватри” Головна управа ОЛ

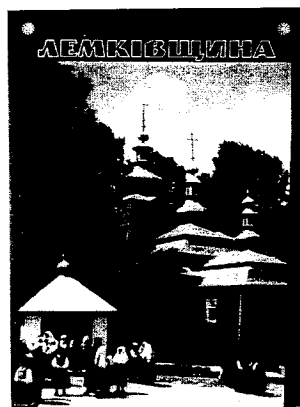
Рецензії

М. Мушинка, Лемко з серцем українця, Пряшів 2003, 34 сторінки.

Книжка присвячена життю і діяльності **Олександра Кобаси** - громадского діяча, співзасновника фундації „Карпати”, відомого мецената українской культури, який сперав головню реставрацію старих і друкування нових книжок. 12 серпня т.р. О. Кобаса, уродженец с. Мацина Велика, святкував своє 80-ліття. На многая і благая літа Вам, дорогий лемку з українським серцем!

Лемківщина, т. 2, Духовна культура, ред. колегія: С. Павлюк, Ю. Гошко, Р. Кирчів, В. Овсійчук, М. Станкевич, Львів 2002, 420 с.

„Це дослідження присвячене одній з етнографічних груп українського народу — лемкам, зокрема їх духовній культурі. В книзі висвітлюються питання громадського побуту та звичаєвого права, календарної та сімейної обрядовості, традиційні знання та релігійне життя. Велика увага приділяється народному мистецтву (лемківська ікона, фольклор, художнє ткацтво, вишивка, витинанка, писанкарство, різьбярство, ковальство ...”. (В)

Лемківська хроніка

19.06. В Пшемкові Греко-католицка Епархія організувала стрічу діти і молоді. Од ОЛ брав участ з-к голови Іван Трохановский.

12.07. В Криниці організувано кермеш — одпуст. Празнични богослуженя правили греко-католицки отці: М. Фецюх, І. Піпка, ерм. Яків, Б.Гарасим, Ю. Кравецький, П. Павлице, Г. Назар, М. Михайлишин, М. Криса з США, Шимон з Кракова і парох з Курова (Словаччина).

По одправах в церкві і гостині, яку приготували криничане в старій плебанії, одбилося урочисте посвячення бронзовою таблиці - погрудя Епіфанія Дровняка - Никифора, на стіні його Музею у віллі „Романівка” в Криниці. Таблицю посвятив о. митрат І. Піпка в присутности отців, представників влади: МВСiA - А. Басяги, Канцелярії управи Малопольского воевідства - Ю. Аугустина, бургомистра Криниці - Е.Бодзьонного, з-к бургомистра Горлиц - А. Орхеля і згромаженой публики, а відкрив ей Ш. Гладик (голова ОЛ) і В. Кавйорскі (директор Музею в Новим Санчи). На сцені криницького дептаку продовжено кермешови урочистости виступами: „Веретена” і Ю. Дошни з Лоси та артистів зо Словаччини.

На горі Явір празнични православни Богослуження возглав'яв асп. Адам в присутности отців деканату.

12.07. В Лугах к. Добегнева одбилася XIII Лемківська Ватра, організувана Товариством любителів лемківской культури в Лугах. Виступили: „Черемха” і „Хабри” з Валча, „Окмел” з Пшемкова, „Аксель” з Громадки і „Горпина” з Ольштина.

13.07. В Конечні православний владика Адам посвятив новопоставлену дзвіницю.

12.07. В Лагові Любуским проходив І Лагівській фестиваль трьох культур (поляки, німці і лемки), організований Урядом міста і гміни в Лагові. Лемків презентували „Окмел” з Пшемкова і „Смерек” з Клішова.

17.07. В Брунарах спіткалися колишні мешканці села, в їх давній церкві одправили Молебен до ПДМ і Панахиду за покійних односельчан. Богослужби очолювали отці: Є. Кузьм'як і А.Трохановський, яких родовід виводиться з того села. Організатор стрічи І. Трохановський з-к голови ОЛ (уродженець Брунар).

18.07. В Ждині обрадувала Президія СФУЛО, схвалено плян праці і засідань Президії.

18-20.07. В Ждині організовано **XXI. Лемківску Ватру**. Комітетом організаційним керував Штефан Гладик, старостом бив Яків Ставиский. Про **Ватру** похвально писано в газетах і журналах. Зишлося понад 8 тис. ватрянів. Виступили десятки художніх колективів крайових і заграничних.

1-2.08. В Михалові СЛ організувало **Лемківску Ватру** на вигнанню.

9.08. В Ждині обрадувала Президія ГУ ОЛ і Оргкомітет **"Ватри'03"**, оцінено організацію імпрези і усталено термін наступної Ватри: 16-18 липня 2004 р. Постановлено, що V. з'їзд ОЛ одбудеся 29.11. 2003 р. в Горлицях.

9-10.08. В селі Мокре організувано XII. Свято **"Над Ославою"**.

■ Площа „Майдан Незалежності” в центрі 3-мільйонного Кисва (наземна частина).

"Намісто" з Перемишля, а потім вшитких гости горличане запросили на почастунок.

18-21.08. В Києві проведено VIII Світовий конгрес українців. Президентом СКУ знова вибрано А. Лозинського.

26.08. В Воев. уряді в Кракові одбилося спітканя в справі звороту лемкам їх давной Руской бурси.

28.08. В Новици одбився кермеш і посвячиня зіля і води. Службу Богу служили отці: декан

17.08. В Києві обрадувала Президія СФУЛО. Схвалено кільканадцет постанов. Наступни збори СФУЛО Європейского континенту одбудутся 26-28 вересня 2003 р. в Новим Саді.

19.08. В Горлицях в Свято Преображення Господнього одбився празник. По Службі Божій посвячено овочи, з концертом виступив хір

Андрій Журав з Команчи, ерм. Яків, Г. Назар і П. Сивец.

29.08. В Тарнові вшанувано 12 річницю Самостійной України. На будинку готелю **"Брістоль"** в Тарнові урочисто одкрито таблицю в пам'ят Семена Петлюри з Тризубом і українсько-польським написом:

BUDYNEK TEN BYŁ W LATACH 1920-1922
SIEDZIBA SOJUSZNIKA POLSKI: RADY REPUBLKI,
RZĄDU ORAZ ATAMANA GŁÓWNEGO SIŁ
ZBROJNYCH UKRAIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

Святкування розпочато на одновленим цвинтарі стрільців УГА. На фотографічній виставі показано зв'язок Уряду УНР з Тарновом. В артистичній частині виступили художни колективи з Тернополя. Міста Тарнів і Тернопіль стали співдружними.

31.08-1.09. В Лігниці **"Кичера"** співорганізувала VI. Європейске спітканя національних меншин і етнічних груп. ОЛ репрезентував І.Трохановский.

4.09. Давний прем'єр Польци Єжи Бузек одвідав найменшу в краю школу в лемківским селі Кункова. Ходит до неї 5 діти. Минулого року школа дістала виріжніня в конкурсі **"Pro publico bono"**.

5.09. В Криниці бив організуваний XIII. Форум Польща - Схід, в яким брав участ колишній прем'єр Віктор Ющенко. Він спіткався з керівництвом ОЛ, запізнався з проблемами нашої меншини і як пасічник звидів пасіку і музей бджильництва в Камяній, селі, де не є сліду по лемках, лем зовнішній вигляд костела свідчит, же колиси била то церква.

6.09. В Горлицкій православній церкві одбилися святкування 20-ліття Перемиско-новосанцівської єпархії, яке очолювали: митрополит Сава з Варшави і митрополит Американсько-Канадйський Герман з Вашингтону в співслужиню аєп. Адама і Авеля та понад 30 священників.

7.09. В Навойовій одбилася **"Агропромоція' 2003"**, на якій показано остатнього мазяря В.Рубіча з Лоси в програмі **"Культура і ремесло лемків"**. Ш. Гладик спіткався з послом Сейму РП - К.Сасом.

12.09. І. Трохановский провів розмову з начальним презесом ЗНП в Зеленій Горі.

13.09. В Горлицях ОЛ зорганізувало стрічу вчителів української мови, яку координував Б.Салей, секретар ГУ ОЛ.

14.09. В Шимбарку в скансені одбилося спітканя **"На Погужу і Лемківщині"**. Показано мазярске ремесло і виступив ансамбль **"Веретено"**.

19-21.09. В Лоси урочисто одсвяткувано Кермеш. Госцями били маршалок Вармінсько-мазурского воевідства Мирон Сич і бургомістр Горлиц Казімеж Стерковіч. Виступили ансамблі ліцею з Перемишля і місцеве **"Веретено"**.

26-27.09. В Новим Саді проведено збори Президії СФУЛО європейского континенту. Вирішено прийняти Союз русинів-українців Хорватії в члени СФУЛО. ■ (III)

Спростування

В статті мгр-а С. Гованського, голови ФДЛ під заголовком „26 Діяльності Фундації Дослідження Лемківщини в Америці“ („Ватра“, 2003 літо ч. 3, с. 8), вкралися неточності.

Має бути:

- „Дерев'яна архітектура Українських Карпат“, ред. І. Гвозда /редколегія: М. Черешньовський, М. Дупляк, Б. Геруляк, М. Мицьо/, 1978.

- „Аннали Світової Федерації Лемків“, ч. 1, 2, ред. І Гвозда, 1974, 1975.

- „Аннали Лемківщини“, ч. 3, 4, 5, ред. І. Гвозда, 1982, 1984, 1993.

- „Аннали Лемківщини“, ч. 6, ред. М. Дупляк, 2001.

- „За Сян“, І. Филипчак, гол. ред. І. Гвозда, 1982.

- „Мала сакральна архітектура на Лемківщині“, ред. М. Дупляк, 1993.

Подяка

Складаємо сердечно подяку за пожертви на фонд часопису „Ватра“:

Крайова Управа ООЛ у США – 300 \$,

І Відділ ООЛ, Нью Йорк – 100 \$,

V Відділ ООЛ, Ірвінгтон – 100 \$,

Анна і Іван Войтовичі, Ірвінгтон – 50 \$,

Всім жертводавцям сердечно дякуємо! Спаси Боже!

Увага дорогі читачі – змінився наш банківський рахунок!

- ◆ Фото з обкладинки: *Е. Гойсак*;
Естрадний Ватрянний недільний вечер 03,

“Ватру” можна передплатити

Ціна одного примірника 3,- зл. + 1,70 зл. поштової оплати.
Річна передплата 12,- зл. + 7,- зл. (кошти пересилки) = 19,- зл. Якщо Ви передплачуєте більше 3-х примірників, кошти висилки редакція бере на себе. Від пересилки одної “Ватри” у європейські держави поштова оплата – 3,- зл. + 3,- зл. ціна = 6,- зл. (пріоритетна = 7,10 зл.).

Передплату замовляти за адресою Редакції

Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BRN O/Gorlice: Nr konta 43-10600076-0000-3200-0011-9535

“Ватра” осін 2003 4(43)

Видає Zarząd Główny ZJEDNOCZENIA ŁEMKÓW w Polsce
Bielanka 41, 38-311 Szymbark, tel. (0-18) 351 30 36

Редагує колегія

Петро ШАФРАН головний редактор ◆ дизайн Еміль ГОЙСАК e-mail: miloxiii@o2.pl
◆ Вікторія ЧЕРНЕНКО дитяча сторінка та коректа e-mail: vicach13@poczta.onet.pl ◆
◆ молодіжна сторінка Йоанна КОЛОДІЙЧИК та Григорій ПОТКО ◆

Технічне оформлення FHU „LEBO“, ul. Legionów 3, 38-300 Gorlice, tel. (0-18) 353 78 77

Adres Redakcji

Hańczowa 8, 38-316 Wysowa, tel. (018) 353 21 45 e-mail: szafranpiotr@poczta.onet.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz zmian tytułów nadesłanych tekstów. Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

ЗМІСТ:

В. Ющенко в Криниці

З діяльності ОЛ - П. Шафран.....	3
VIII. Світовий конгрес українців.....	4
Дозвольте слово до статті "Українська Православна парафія у Вроцлаві". - Степан Семенюк.....	4
Łemkowie na Ukrainie	6
Razem na hajdataków - Artur Górski	6
Історичний календар	9
III. "Лемківська Ватра" в США - Стефан Гованський	10

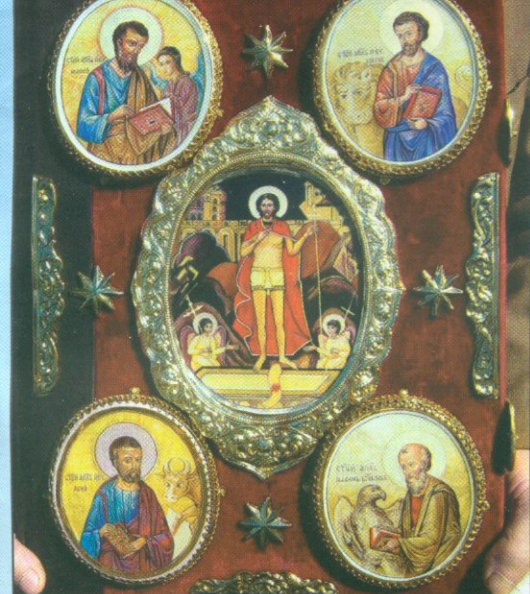
Горпина і американці Лемківськими Ватрами

Музей Никифора в ден гідности

В Україні живуть сестри Папи Римського?.....	15
Презераме стари фотографії.....	16
Дві війни я пережила - М. Тима.....	18
Про село Жидівське і церкву - Танька і Гриц Бованко.....	19
Посмертні згадки.....	20
Лемківська хроніка - П.Шафран	20

- ◆ тексти барвистих сторінок в опрацюванню *Вікторії Черненко*, фотографії *Е. Гойсака*, *Й. Колодійчик*, *С. Барни*, *П. Шафрана*, *М. Корбич* та інших
- ◆ На останній сторінці: Церква свв. Косми і Дам'яна в Тиличу
фото: *Семан Барна*

Pismo dotowane przez
Ministerstwo Kultury

Святе Євангеліє.

Процесія в дорозі до криниці.

Кєрмеш в Новици

Традиційні в свято Успення Пресвятої Богородиці сходилися, з'їжджалися хто автoм, а хто і прикрашеним возом, вірні до Новици. Службу Божу відслужили отець декан Андрій Журав з Команчи, ерм. Яків, о. Г. Назар, о. П. Сивец. Пізніше посвячено зіля, вінці (а новицка молодеж в тим році на правду крас вінец зробила!) і воду в новицкій криниченці, котра в надмірно гаряче літо, щедро гасила спрагу люди, што пришли до ней оздоровитися духом і тілом.

Іконостас і чудовий розпис православної святині в Горлицях.

Церковний Ювілей

6 вересня в горлицкій православної парохії св. Трійці одбилися святкування річниці мученицкой смерти о. Максима Сандовича, розстріляного без австрияцких солдатів в Горлицях. Рівночасно святкувано 20-ліття Перемиско-Новосанчівской православної єпархії. В Святій Літургії взяли участь владика Герман з Вашингтону, митрополит Сава з Варшави, владика люблінсько-холмський Авель, владика перемиско-новосанчівський Адам і інши отці. Службу Божу співав хор "Ірмос" під керівництвом Маріанни Яри. (в)

Святочний обхід з коругвами.

Многая літа, Владико!

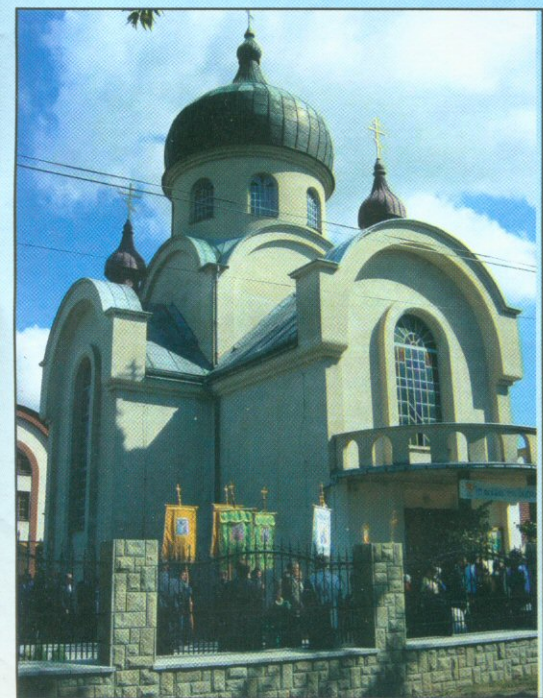

Фото: Семан Барна